

Nové prístupy k ekosystémovým službám lesa

Zuzana Sarvašová, Jaroslav Šálka, Zuzana Dobšinská, Martina Štěrbová, Ladislav Kulla, Milan Sarvaš, Klára Báliková, Jozef Výboštok

Význam lesov pre trvalo udržateľný rozvoj je všeobecne uznávaný, ako na európskej úrovni, tak aj na medzinárodnej úrovni. Ekosystémové služby, ktoré poskytujú lesy, prispievajú k biodiverzite, ochrane povodí, prispôsobeniu sa a zmierňovaniu zmeny klímy atď. V celosvetovom meradle je problematika ekosystémových služieb lesa (ESL) a ich optimálneho zabezpečovania pripisovaná veľká dôležitosť. Mnoho organizácií pracuje na vytvorení podnikateľských modelov pre platby za ekosystémové služby (PES) lesov, avšak stále narážajú na politické prekážky. K riešeniu tejto problematiky pristúpila aj Lesnícka fakulta Technickej univerzity vo Zvolene a Národné lesnícke centrum, ktorí spoločne riešia v rokoch 2018-2021, projekt financovaný Agentúrou pre podporu výskumu a vývoja APVV-17-0232 TestPESLes – Testovanie nových politík a podnikateľských modelov na zabezpečenie vybraných ekosystémových služieb lesa.

Cieľom projektu TestPESLes je prispieť k trvalo udržateľnému rozvoju Slovenskej republiky zvýšením stimulov pre poskytovanie ekosystémových služieb lesa. Na základe rešerše literatúry z predchádzajúcich projektov a vše-

obecnej literatúry o vzájomných prepojeniach medzi politikami, podnikateľskými modelmi a poskytovaním ekosystémových služieb lesa sa pristúpi k návrhu nových politík a podnikateľských modelov (formou prípadových štúdií). V úzkej spolupráci s odberateľmi výskumu, ktorými sú Štátne lesy TANAPu, Mestské lesy Banská Bystrica a Združenie obecných lesov Slovenskej republiky sa otestujú navrhnuté modely. Ich uskutočniteľnosť a akceptácia sa overí na úrovni prípadovej štúdie a v širšom meradle, u širokej verejnosti s využitím workshopov so zainteresovanými stranami a prieskumom verejnej mienky.

Pre účely projektu sa vybrali štyri ekosystémové služby lesa, zaradené medzi najdôležitejšie služby, ktoré poskytujú lesy v Slovenskej republike: biodiverzita, viazanie uhlíka, rekreácia a poskytovanie pitnej vody.

V spolupráci s odberateľmi je plánom vypracovať najmenej osem prípadových štúdií s využitím jedného z kompenzačných mechanizmov na každú z vybraných ESL.

■ Biodiverzita – testované budú nové politiky a podnikateľské modely využívajúce verejnú (finančná pomoc, náhrada ujmy)

a súkromné kompenzačné mechanizmy (ekosponzoring, zmluvná ochrana).

■ Viazanie uhlíka – testované budú nové politiky a podnikateľské modely využívajúce zmiešané verejno-súkromné kompenzačné mechanizmy (obchodovateľné certifikáty).

■ Rekreácia – testované budú nové politiky a podnikateľské modely využívajúce verejnú (finančná podpora, náhrada ujmy) a súkromné (ochota platiť) kompenzačné mechanizmy.

■ Poskytovanie pitnej vody – testované budú nové politiky a podnikateľské modely verejné (finančná podpora, náhrada ujmy) a súkromné (ochota platiť) kompenzačné mechanizmy.

Riešiteľský kolektív chce aj touto cestou informovať o riešení projektu a privíta pripomienky a názory čitateľov. Ďalšie informácie o projekte boli prezentované na Konferencii aktuálne otázky ekonomiky a politiky LH SR, budú publikované v zborníku konferencie a taktiež na webovej stránke www.ipoles.sk.

Táto práca bola podporená Agentúrou na podporu výskumu a vývoja na základe zmluvy č. APVV17-0232.